№ 209. *Środa 10. Września 1856.* **Rok Gazecie 46.**

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 3. września. Dnia 5. września 1856 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany XXXIX. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 153. Traktat państwa między Austryą i Modeną z 23. czerwca 1856, względem wzajemnego wydawania zbrodniarzy, dezerterów, zbiegów od konskrybcyi i rekrutacyi.

W obustronnych ratyfikacyach wymieniany w Modenie 31go lipca 1856.

Nr. 154. Traktat państwa między Austryą i Modeną z 23. czerwca 1856, względem przeprowadzenia zawartej równocześnie konwencyi, tyczącej się obustronnego wydawania zbrodniarzy, dezerterów, zbiegów od konskrybcyi i rekrutacyi, w przypadku, gdy wojska jednej lub drugiej z stron kontrahujących działają albo stoją w okręgu drugiej.

W obustronnych ratyfikacyach wymieniany w Modenie dnia 31. lipca 1856.

Sprawy krajowe.

(Podróż Ich Mości Cesarstwa. — Mianowania. — Wiadomości bieżące z Wiednia. — Nowe postanowienia podatkowe.)

Wiedeń, 7. września. Dzisiejsza gazeta wiedeńska ogłasza następującą depeszę telegraficzną:

Spittal, 5. września. Ich c. k. MM. przybyli tu dziś o godzinie $3^1/_2$ po południu. Podróż odbywała się śród radośnych okrzyków ludności przy najpiękniejszej pogodzie, i Ich MM. Cesarstwo przyjmowano jak najuroczyściej w świetnie ozdobionych miejscach. Najjaśniejsi Państwo zwiedzali między innemi c. k. stadninę w Ossiach, i wysiedli tu w zamku księcia Alfonsa Porzia, gdzie pozostaną na noc.

— Jego Excelencya minister spraw wewnętrznych mianował w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości adjunkta sądowego Franciszka Kasprzyckiego, jakoteż aktuaryuszów urzędu powiatowego Gustawa Adolfa Roztocil, Kazimierza Breskiego, Ludwika Smolarskiego, Jana Salskiego i Karola Rumansdorfer adjunktami przy mieszanych urzędach powiatowych w krakowskim okręgu administracyjnym.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 12. stycznia r. b. w nowej organizacyi powiatowych władz finansowych w administracyjnym okręgu finansowej dyrekcyi krajowej mianować radźcę finansowego w gremium tej dyrekcyi krajowej, Karola *Diestler*, dyrektorem okręgu finansowego w Krakowie z tytułem i charakterem wyższego radźcy finansowego.

C. k. ministeryum finansów mianowało w nowej organizacyi powiatowych władz finansowych w administracyjnym okręgu krajowej dyrekcyi finansowej w Krakowie powiatowymi dyrektorami finansowymi z tytułem i charakterem radźców finansowych tamtejszokrajowych radźców kameralnych i przełożonych powiatów kameralnych: Dominika *Kaspar* do Nowego Sądcza, Karola *Rudolf* do Tarnowa, Marcina *Wagner* do Rzeszowa, dalej radźcę gremialnego krajowej dyrekcyi finansowej w Krakowie, Jana *Zachistal* do Wadowic, tudzież sekretarzy tych dyrekcyi krajowych, Antoniego *Tittel* i Józefa *Schenkel*, a to pierwszego do Jasła, drugiego zaś do Bochni.

C. k. ministeryum finansów mianowała aktualnymi radźcami finansowymi w gremium krajowej dyrekcyi finansowej w Krakowie prowizorycznego radźcę finansowego tej dyrekcyi krajowej Franciszka *Gabriel* i sekretarza tejże, Jana *Krauzilka*, a prowizoryczną posadę radźcy finansowego tamże nadało Ernestowi *Erben*, sekretarzowi finansowej dyrekcyi krajowej w Wiedniu.

Jeden z najnowszych numerów dziennika ustaw państwa zawiera osnowę autentyczną zawartego między Austryą i Modeną dnia 23. czerwca traktatu względem wzajemnej wymiany zbrodniarzy, dezerterów, zbiegów przed konskrybcyą i rekrutacyą, tudzież traktat drugi względem wykonania wyżej wspomnionego w tym wypadku, jeśli wojska jednej lub drugiej strony kontrahującej działają w kraju sprzymierzonym, lub stoją tam załogą. Ratyfikacye tych traktatów wymieniano w Modenie 31. lipca.

Dnia 10. września wyruszyć ma brygada Martinich do obozu pod górą „Bisamberg," a 11. odbędzie tamże z brygadą Lang walkę pozorną. Jego cesarzew. królew. Mość Arcyksiążę Rajner spodziewany dziś w obozie.

Dziś zrana o godzinie 9 odbyła się w kościele kawalerskiego zakonu niemieckiego ceremonia pasowania na rycerza barona Koenigsbrunn przez wielkiego mistrza zakonu, Jego królewicz. Mość Arcyksięcia Maksymiliana Este w obecności koadyutora, Arcyksięcia Wilhelma, tudzież znacznej liczby kawalerów tego zakonu. W kościele stało wojsko szpalerem, a ceremonia odbyła się o godzinie 11.

Bióro przyjęcia i bióro wywiadowcze zgromadzenia badaczy przyrody znajduje się w c. k. instytucye politechnicznym. Otworzone będzie dnia 13. września i pozostanie w czynności aż do zamknięcia zgromadzenia dnia 22. — Karty wstępu członków i uczestników zgromadzenia badaczów przyrody służą oraz za policyjne karty pobytu, a zagraniczni uwolnieni są od istnącej taxy w tym względzie.

— Dodatki na pokrycie potrzeb krajowych i uwolnienia gruntu od ciężarów w pojedynczych krajach koronnych na rok administracyjny 1857 ustanowiono teraz w ten sposób, że od każdego reńskiego stałych podatków płacić się będzie razem: W niższej Austryi w Wiedniu 15k. a na prowincyi 16k.; w Austryi powyżej Anizy $24^2/_4$k.; w Salcburgu 26k., Styryi $20^3/_4$k., Karyntyi $23^1/_4$k., Krainie 24k., w Istryi 16k., w Gorycyi i Gradysce 20k., w Tyrolu i Vorarlbergu 10k., w Czechach $15^2/_4$k., na Szląsku 15k., w Galicyi wschodniej i we Lwowie 40k., w Galicyi zachodniej z Krakowem 40k., na Bukowinie $28^2/_4$k., w Dalmacyi 8k., w Buda-Peszcie 40k., w Presburgu 40k., w Oedenburgu 40k., w Koszycach 40k., w Wielkim Waradzynie 40k., w Siedmiogrodzie 25k., w Kroacyi i Slawonii 40k., w Wojewodynie 30k., w Lombardyi $5^3/_4$k., w Wenecyi 2k.

Te dodatki przypadają także na podatek dochodowy od stałych płac, przeto wydano do kas stojących pod zarządem c. k. ministerstwa handlu rozporządzenie, ażeby poczawszy od 1. listopada 1856 potrącały ten dodatek w wypłatach płac podlegających podatkowi od dochodów. Względem poboru, odstawy i likwidacyi tego dodatku obowiązujący jest przepis z roku 1852.

Ameryka.

(Wolne porta Argentyńskie.)

Z **Buenos-Ayres** podaje *Monitor* tłumaczenie dwóch dekretów z 7. czerwca, któremi rząd tamtejszy ogłasza wolnym portem zatoki Bahia Blanca na morzu atlantyckiem i El Carmen na rzece Rio Negro w dystrykcie Patagonów. Wszystkie okręta zawijające do tych portów, bez różnicy bandery, są wolne od opłaty wszelkich należytości portowych.

Hiszpania.

(Narwaez oczekiwany w Madrycie. — Nowiny dworu. — Powody rozwiązania gwardyi narodowej. — Depesza z 1. i 2. września.)

Z **Madrytu** piszą pod dniem 29. sierpnia: „Dziś wieczór odbędzie się na cześć nowożeńców wielki bal w pałacu. — Rząd postanowił wystąpić z największą sprężystością w kwestyi meksykańskiej. Tymczasowo niewyszle nowego ambasadora do Meksyka, lecz oczekiwać będzie końca toczących się układów. — Podług dziennika *Epoca* przybędzie tu Narvacz z końcem października."

Z **Madrytu** piszą pod dniem 30. sierpnia: „Książę Adalbert i małżonka jego odstąpili od zamierzonej podróży po Hiszpanii i odjeżdżają wkrótce do Francyi, a mianowicie najpierwej do Biarritzy. Dziś zrobili wycieczkę do La Granii i Segowii, zkąd pojutrze powrócą, by 2. września znajdować się na wielkiej walce byków."

— Raport przedłożony Jej Mości Królowej przez wszystkich ministrów, w którym wyłożono powody rozwiązania gwardyi narodowej w całej Hiszpanii jest następującej osnowy:

Najjaśniejsza Pani! Pomiędzy trudnemi kwestyami, do których dały powód smutne wypadki niedawno w Madrycie i w innych miastach znaczniejszych, i których rozstrzygnięcie rząd W. K. Mości za niezwłoczny swój obowiązek poczytuje, pierwsze miejsce zabiera kwestya co do gwardyi narodowej.

Postępowanie rządu dałoby powód do mniej lub więcej słusznych zażaleń, gdyby bezzasadnym aktem samowoli chciał wziąć inicyatywę w tej sprawie, i wiedziony tylko płonną chęcią obalenia do reszty systemu — który upadł dnia 14go lipca r. b., doradzał W. K. Mości rozwiązanie gwardyi narodowej. Są jednak powody należące do wyższej kategoryi, powody, którym obcy jest wpływ zbyt represyjnego ducha obudzonego w łonie niektórych frakcyi ciała bezkształtnego politycznych stronnictw naszych, powody wynikłe z istoty społeczeństwa naszego, które po dojrzałych i sumiennych w tej mierze naradach znaglają odpowiedzialnych ministrów doradzać W. K. Mości do pochwycenia tego środka.

Jak wiadomo, nie wyszła inicyatywa postępowania zaczepnego od rządu W. K. Mości; milicya miejska Madrytu, a za jej przykładem równocześnie największa część milicyi w całej Hiszpanii powstała przeciw władzy królewskiej jedynie dlatego, że W. K. Mość przyjąć raczyła dymisyę byłego prezesa gabinetu, której żądał powtórnie i z wszelkiemi oznakami stanowczego postanowienia.

Po wywołanem tym sposobem nieporozumieniu porwano się na jedną z głównych prerogatyw tronu, i gdy spokojna dyskusya przyjęła kształty otwartego rokoszu, pozostała rządowi W. K. Mości jedynie alternatywa przyjąć walkę na tem polu, na jakie ją sprowadziło szaleństwo gminu zaślepionego, stawać w obronie instytucyi monarchicznych i zasady władzy, wyrwać z korzenia groźny zaród wypadków brzemiennych katastrofą socyalną, przywrócić dawne prawa mocno zachwianej budowie porządku, i ustaliwszy poniekąd stan tej sprawy tworzącej niejako kwestyę żywotną, obrać środki mogące zapobiedz wybuchowi nowych niebezpieczeństw.

Kto się nad historyą gwardyi narodowej od chwili zaprowadzenia jej w Hiszpanii aż do dnia dzisiejszego spokojnie zastanowi, dójdzie do tego przekonania, że nieodpowiedziawszy celowi, w jakim zawiązaną została, przyniosła owszem skutki nieprzewidziane przez tych, którzy równie w ostatnich czasach jak i dawniej upatrywali w niej jedną z największych dźwigni porządku, wolności i niepodległości narodu. Wyjąwszy peryod ostatniej wojny domowej, w ciągu której milicya w prowincyach srogą tą klęską dotkniętych dała świetne dowody męztwa i wytrwałości, stwierdzając ofiarą swej krwi szlachetnej uczucia swe patryotyczne dla sprawy będącej symbolem podwójnej prawowitości dynastyi i ustawy konstytucyjnej, przyznać należy, że gwardya narodowa była w ogóle żywiołem nieustannych rozruchów i wcielonym duchem protestacyi przeciw wszelkim ustanowieniom władzy jakiejbądź barwy i pochodzenia.

Tak niezaprzeczoną jest prawdą, że zasada nieposłuszeństwa w sercu tej instytucyi zawsze się rozkrzewiała, że kiedy w ciągu wojny 7letniej, gdy tron W. K. Mości i swobody narodowe były przedmiotem krwawej walki, a szczere skojarzenie się wszystkich prawnych jej obrońców tworzyły warunek upragnionego zwycięztwa, gwardya narodowa niepozostała obcą ruchom rewolucyjnym, które niejednokrotnie skutek walki uczyniły wątpliwym.

Gdy zresztą zwycięztwo było już zapewnione, gdy obawy wzniecone wspólnością nieprzyjaciół znikły, gwardya narodowa poszła za skazówką burzących w łonie jej żywiołów i szereg niesfornych swych czynów uwieńczyła czynnem należeniem do ogólnego zaburzenia roku 1840. *(D. n.)*

Depesza z **Madrytu** z 1. września donosi: „Ambasadorami mianowani zostali: Zambrano w Kostarice, Geni w Chili, a Romea w republice Ecuador. — W całej Hiszpanii panuje spokój."

Depesza z **Madrytu** z 2. września donosi: „Gazeta urzędowa ogłasza sankcyonowaną ustawę, zmieniającą linie z Kadyksu na Kordubę i Sewillę w gościńce rządowe pierwszej klasy. Oprócz tego zawiera dekret, którym Królowa potwierdza dymisyę pana Aguiar Mello, a w miejsce jego mianuje pana Pascual Bayarri sekretarzem państwa w ministeryum sprawiedliwości i łaski. Powszechny spokój."

Anglia.

(Wiadomości bieżące.)

Podług ogłoszonej niedawno listy urzędowej odbyło się w ciągu upłynionej sesyi w izbie niższej w ogóle 198 głosowań, z tych 147 przed północą. W 96 wypadkach przeważały głosy przeczące. — *Morning Post* oblicza koszta ostatniej wojny na 80 milionów funtów szterlingów.

Francya.

(Cesarstwo spodziewani na 15. — Galerya obrazów wersalska pomnaża się. — Otwarcie kolei do Aix. — Kolonie deportacyjne. — Czynności tow. credit mobilier. — Rady departamentalne. — Przyszły książę Maronitów. — Wiadomości bieżące. — Nowiny dworu. — Przewóz armii z Krymu.)

Paryż, 2. września. Jak słychać powróci Cesarz 15. września do Paryża. Wszyscy ministrowie muszą wrócić do 14. Minister budowli Rouher przybył już wczoraj. — Rząd pozamawiał u kilku malarzy wiele obrazów do galeryi wersalskiej, wszystkie obrazy będą odnosić się do wypadków, jakie się wydarzyły za prezydentury i rządów Napoleona III. — W Boulogne-sur-mer panuje obecnie grypa zaraza (angina) i zabiera wiele dzieci. Wiele familii opuściło już miasto. — Uboczna kolei z Marsylii do Aix została wczoraj przed południem uroczyście otworzona. Złożony z pięciu wagonów pociąg przyjmowały w Aix władze, załoga stanęła pod bronią i Arcybiskup otoczony swem duchowieństwem, odprawił ceremonię poświęcenia; poczem odjechano z powrotem śród huku dział. — Odkąd z Krymu ustępować zaczęto, przywieziono do Marsylii 120.000 ludzi. — Komisya, której polecono rozpoznać, czy Nowa Kaledonia byłaby przydatniejsza na kolonię deportacyjną, niż Cayenna, oświadczyła się za Kaledonią. — Słychać, że paryzkie towarzystwo „Credit mobilier" zakupiło kopalnie srebra w Honduras. — Oprócz tego miało dla swego towarzystwa filialnego „Societe maritime" zawrzeć bardzo korzystną ugodę z Rosyą, przeco otrzymuje monopol rosyjskiego handlu surowemi skórami.

Paryż, 3. września. Dekret w *Monitorze* zwołuje rady departamentalne z wyjątkiem departamentu Sekwany na dzień 22go września; będzie to druga cześć ich sesyi, oznaczona na 5 dni. — Marszałek Serrano przedłuży swój pobyt w Pyreneach i przybędzie dopiero wtedy do Paryża, gdy Cesarz opuści Biarritzę. Margrabia Turgot przybędzie tu temi dniami. — Marszałek Pelissier znajduje się obecnie w departamencie Vaucluse u przyjaciela swego marszałka Reille. — Od niedawna znajduje się tu Emir Monsur Ismail Kaid Bej, przyszły książę Maronitów Libanonu, w towarzystwie swego ochmistrza Kadra. Książę ma dopiero 14 lat i przywieziono go dla ukończenia edukacyi do Paryża. Za staraniem arcybiskupa przyjęto go do szkoły katolickiej.

— Ich Mość Cesarstwo powrócą 20. września z Biarritzy i zamieszkają w St. Cloud aż do końca grudnia, ale w ciągu tego czasu będą przedsiębrać kilkakrotne wycieczki do Fontainebleau i Compiegne. — Podług *Monitora floty* potrzeba było do zwiezienia napowrót armii oryentalnej 81 statków, a mianowicie 11 paropływów liniowych, 9 żaglowych okrętów liniowych, 17 parowych a 11 żaglowych fregat, 19 korwet parowych i 14 okrętów transportowych. Tych 81 statków przewiozło w przeciągu 4 miesięcy (pierwszy odpłynął 11. kwietnia, ostatni 12. sierpnia) bez najmniejszego przypadku przeszło 100.000 ludzi i 2000 koni i przeszło 20.000 beczek materyałów do Francyi i Algieru.

Szwajcarya.

(Instytut wychowawczy zaniedbanych chłopców. — Pałac szklanny. — Legioniści szwajcarscy w służbie francuskiej. — Powstanie neuenburgskie.)

Berna, 30. sierpnia. Towarzystwo dobroczynności postanowiło założyć szwajcarsko-katolicki instytut wychowania zaniedbanych chłopców, i zjednało sobie wielu przychylnych. Rządy niektórych kantonów katolickich znaczne składki zapewniły, stowarzyszenia prywatne nadsyłają sumy, a w Solurze obiegają po wszystkich gminach listy subskrybcyjne.

— W Bernie zamyślają, na szwajcarską wystawę w roku 1857, wybudować pałac szklanny.

Szwajcarskich legionistów w służbie francuzkiej użyto do budowania kolei żelaznej między Philippeville i Constantine. Dowódzca Meyer trzyma ich w karności, zakazał gorzałkę; w Dijon musieli żołnierze uczęszczać do szkoły; lepsi między nimi mieli nietylko wstęp do gymnazyum, lecz byli także przyjęci do *Lycée imperial.* Szwajcarowie i Zuawy w Philippeville żyją z sobą w zgodzie. Na prośbę Meyer'a postanowiono przesiedlić pułk do Setyfu. Obiecują sobie wiele z tego pobytu.

Berna, 4. września. Rada federacyjna uwiadamia kantony telegrafem o przytłumieniu powstania w Neuenburgu. Wczoraj zrana opadło 300 rojalistów zamek i uwięziło pięciu radzców państwa; 1000 wyruszyło do La-Chaux-de-Fonds i Locle, pod dowództwem hrabi Fryderyka Pourtalés i podpułkownika Meurone. Ci oświadczyli w proklamacyi, że czas wolności i przywrócenia prawowitego monarchy już nadszedł. Rada federacyjna wysłała komisarzy panów Fornerod i Frei. Komendant wojsk federacyjnych Bourgeois wysłał bataliony kantonów Waadt i Berny. Podczas szturmu połączonych republikanów neuenburskich na zamek poległo 15 ludzi, między tymi kilku z oddziału Pourtalésa i jeden Prusak. Szturmem kierował pułkownik Denzler.

Z Berny telegrafują dziennikowi *Indep. belge* z 4. września: „Zamek i miasto Neuenburg zdobyli dziś zrana napowrót sami górale neuenburscy. Dwunastu ludzi z partyi pruskiej poległo."

Włochy.

(Zaburzenie w Liwurnie. — Emigranci polityczni w Genuy. — Ambasada austryacka w Rzymie.)

Florencya, 28. sierpnia. Dziennik *Specola d'Italia* podaje o ostatnich zaburzeniach w Liwurnie z 24. sierpnia następujące szczegóły. Dwóch żandarmów, patrolując ulicami Strozzi, zabroniło kilku osobom niższej klasy ludu grać w balona na publicznym placu. Wieczorem o godzinie 8. zebrał się na tem samem miejscu tłum ludu i śpiewał nieprzyzwoite pieśni, wysydzając niejako władzę za wspomniony wypadek. Wrzawa ta sprowadziła na miejsce tych samych żandarmów; lud zranił jednego a rozbroił drugiego. Na wołanie o pomoc mieszkańców ulicy wyruszył oddział załogi, zamknął przystęp, przywrócił porządek i przyaresztował 14 wichrzycieli; także przy tej sposobności raniono jednego żandarma, a dwie osób z ludu odniosły skaleczenia. Cały ten wypadek niemiał najmniejszej barwy politycznej.

— *Armonia* pisze z Genuy:

„Emigranci polityczni musieli dawniej po upływie paszportu pobytu, zgłaszać się do kwestury chcąc go odnowić. Teraz ajenci policyi przechodzą od domu do domu i odbierają emigrantom paszport pobytu przed jego upływem.“

— *Giornale di Roma* z 27. sierpnia donosi, że c. k. poseł w Rzymie hrabia Colloredo, każe jak najprzepyszniej urządzać pałac wenecki.

Królestwo Polskie.

(Rozporządzenie handlowe.)

Warszawa, 5. września. *Gazeta Warszawska* ogłasza następujące rozporządzenie cesarskie:

Mając na względzie, że obowiązujący w Królestwie Polskiem kodex handlowy okazał się być niedostatecznym, i że dlatego poleconem już zostało przez Nas przejrzenie i uzupełnienie onegoż, że tymczasem rozmaite spółki handlowe w czasie obecnym coraz obszerniejsze przybierają rozmiary, istniejące zaś przepisy nie dosyć zabezpieczają prawa tak wspólników, jako i osób powierzających swe kapitały towarzystwom spółkowym — na przedstawienie Naszej rady administracyjnej Królestwa Polskiego, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1. Zastrzeżenie zawarte w artykule 37 kodexu handlowego, iż spółki bezimienne nie mogą inaczej być zawiązane, jak za poprzedniem upoważnieniem rządu, stosować się ma odtąd aż do ogłoszenia nowego prawa handlowego do spółek handlowych komandytowych, których kapitał zakładowy przewyższać będzie rub. sr. sto pięćdziesiąt tysięcy.

Art. 2. Sposób wyjednywania takowego zatwierdzenia pozostaje ten sam, jaki jest przepisany względem współek bezimiennych.

Art. 3. Wykonanie tego postanowienia i zamieszczenie go w Dzienniku Praw, polecamy Naszej Radzie administracyjnej Królestwa Polskiego.

Dan w Peterhofie dnia 31. lipca (12. sierpnia) 1856.

Podpis. *Aleksander*.

Minister sekretarz Stanu *J. Tymowski*.

Rosya.

(Zastępca w ministeryum po p. Kisselewie. — Zniesienie stanu wojennego w Tauryi i Besarabii. — Flota kronsztadzka. — Upominek rusznikarza Devisme Cesarzowi rosyjskiemu.)

Petersburg, 27. sierpnia. Rosyjski ambasador w Paryżu pan Kisselew zawiadywał jak wiadomo aż do odjazdu swego do Francyi ministerstwem dóbr skarbowych. Gdy więc nastąpił już ten odjazd, przyłączył Cesarz także departament chłopów apanażowych do ministerstwa domenów, i poruczył kierunek całego ministeryum byłemu ministrowi spraw wewnętrznych Perowskiemu. Jak wielki będzie jego zakres działania, można wnosić z tego, że sama liczba dusz, zostających pod zarządem ministra domenów, wynosi przeszło 20 milionów. Zkoncentrowanie owych obudwu juryzdykcyi w jednym ręku stanie się korzystnem w rozmaitym względzie. Samo stanowisko chłopów apanażowych polepszy się przez zrównanie ich z chłopami koronnymi, a korona daje powtórnie dowód, że pragnie ułatwić drogę dobrym swym przykładem. Środki, jakich używało ministeryum domenów od czasu istnienia swego (1837 r.) dla polepszenie stanu chłopów koronnych jako też wszystkich gałęzi gospodarstwa wiejskiego i przemysłu, były równie wzniosłe jak ludzkie, i wywarły też zbawienny wpływ na stosunki chłopów dominikalnych.

Ukazem z 19. sierpnia zniósł Jego Mość Cesarz zaprowadzony od dwóch lat stan oblężenia w gubernii taurycklej i w okręgu Besarabii.

Dziennik marynarki *Morskoj Sbornik* ogłasza spis okrętów, które miały udział w rewii odbytej 16. sierpnia w zatoce kronsztadzkiej. Eskadra składała się z 11 okrętów liniowych, 2 fregat żaglowych a 9 parowych, 1 korwety, 2 brygów, 4 goelet, 2 luggerów i 2 szalup, razem z 33 okrętów wojennych, któremi dowodził kontradmirał Nordtmann. Oprócz tego stało między Peterhofem i Kronsztadem 75 statków kanonierskich i kilku pływających bateryi pod dowództwem wiceadmirała Mitkowa.

Jego Mość Cesarz Aleksander otrzymał od paryskiego rusznikarza Devisme następujące pismo:

„Najjaśniejszy Panie! Życzliwe przyjęcie, jakiego doznałem w Rosyi podczas pobytu mego w roku 1846, wzruszyło mię głęboko i pamięć jego pozostała niezatarta w mojem sercu. Postanowiłem wówczas poświęcić Jego Mości Cesarzowi Wszech Rosyi pierwszy wynalazek, jakibym zrobił, i który byłby godnym Jego osoby. Wynalazek był już zrobiony od 2 lat; błagałem Pana Zastępów, ażeby raczył pojednać dwa ludy, jakby stworzone na to, by zostawały w przyjaźnych stosunkach ze sobą, i które też nie przestały nigdy kochać się i szanować. Otóż teraz, gdy Wszechmocnemu podobało się wysłuchać moich modłów, ośmielam się prosić Waszej Ces. Mość, by mi wolno było doręczyć Waszej Ces. Mości tak zwany Devisme-pistolet-revolver, jako wzór broni zaszczyconej przyjęciem u wszystkich naszych oficerów kawaleryi. W nadziei, że Wasza Ces. Mość uzna mię godnym tej łaski, ośmielam się upraszać Cię Najjaśniejszy Panie, byś raczył przyjąć życzliwie zapewnienie mojej najgłębszej uniżoności. Podpis. Devisme.“

Jego Mość Cesarz przyjął ofiarowany pistolet, obdarzył upominkiem pana Devisme, i rozkazał wydrukować tłumaczenie tego listu w „Inwalidzie ruskim.“

Księstwa Naddunajskie.

(Mianowanie.)

Dnia 14. (26.) sierpnia mianowano w Bukareszcie nowe ministeryum i ogłoszono w dzienniku urzędowym:

My Aleksander, Dymitr Gika, książę-kajmakam Wołoszczyzny mianujemy:

prezydentem nadzwyczajnej rady administracyjnej Konstantyna Kantakuzeno;

ministrem spraw wewnętrznych księcia Konstantyna Gikę;

ministrem sprawiedliwości Konstantyna Balatszeano:

ministrem wojny Jana Odobesko;

ministrem wyznań religijnych Karola Kretzulesko;

ministrem finansów Konstantyna Aleksandra Sutzo;

ministrem-sekretarzem stanu Aleksandra Dymitresko:

jeneralnym kontrolorem Jerzego Teodoraki.

Oprócz tego mianował książę Jego Mość:

dyrektorem ministerstwa spraw wewnętrznych Mikołaja Pikleano;

dyrektorem ministerstwa finansów Konstantyna Steriadi;

dyrektorem ministerstwa sprawiedliwości Karola Falkojano;

dyrektorem sekretaryatu stanu Jerzego Michała Gikę.

Grecya.

(Napady pograniczne.)

Z **Aten** piszą do gazety tryestyńskiej z 23. sierpnia: „Z Tesalii wtargnęła banda zbójców tureckich Albanów przez naszą granicę, ale wojska nasze odparły ją po krótkiej walce, w której zginęło dwóch zbójców.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 7. września. Pruski ambasador baron Hatzfeld odjechał do Niemiec na wesela królewny Pruskiej. Dziennik *Courrier de Bayonne* zapewnia, że Cesarz i Cesarzowa z następcą tronu dopiero 1. października powrócą do Paryża.

Karlsruhe, 6. września. Na mocy patentu ogłoszonego przedwczoraj przyjął książę Regent godność wielkoksiążęcą i tytuł Wielkiego księcia Badeńskiego.

Berlin, 6. września. Gazeta kolońska donosi z Madrytu z dnia 3. września, że w Gazecie Madryckiej ogłoszono dekret rozwiązania konstytujących Kortezów.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie tarnopolskim.)

Tarnopol, 2. września. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były w drugiej połowie zeszłego miesiąca na targach w Tarnopolu i Trembowli: korzec pszenicy 9r.—8r.50kr.; żyta 5r.—5r.20k.; jęczmienia 4r.20k. 3r.12.; owsa 3r.18kr.—4r.; hreczki 5r.6kr.—6r.; kukurudzy 7r.—0; ziemiaków 2r.10kr.—3r.20kr. Cetnar siana 1r.30kr.—0. Funt mięsa wołowego 5kr.—8kr. Garniec okowity 1r.55kr.—1r.12kr. Sąg drzewa twardego 15r.30kr.—5r., miękkiego 13r.30kr.—4r.26kr. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 9. września.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	44	4	47
Dukat cesarski	„ „	4	49	4	52
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	18	8	21
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	36½	1	37½
Talar pruski	„ „	1	30	1	31
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	11	1	12
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	81	20	81	40
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	76	48	77	15
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	84	30	85	15

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 9. września.	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	81	30
„ przedał „ „ 100 po	82	—
„ dawał „ „ za 100	—	—
„ żądał „ „ za 100	—	—
Wartość kupona od 100 złr.	—	45⅛

Wiedeński kurs papierów.

		Dnia 6. września.	w przecięciu
Obligacye długu państwa	5% za sto	$83\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$	$83\frac{13}{16}$
detto pożyczki narod.	5% „	$85\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	$85\frac{7}{16}$
detto z r. 1851 serya B.	5% „	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% „	—	—
Obligacye długu państwa	$4\frac{1}{2}$% „	—	—
detto detto	4% „	66	66
detto z r. 1850 z wypłatą	4% „	—	—
detto detto detto	3% „	—	—
detto detto	$2\frac{1}{2}$% „	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834	„	—	—
detto detto z r. 1839	„	$129\frac{1}{2}$ 130	130
detto detto z r. 1854	„	$109\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$	$109\frac{7}{8}$
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2\frac{1}{2}$%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto galicyijskie i węgierskie	5%	$77\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	$77\frac{3}{8}$
detto krajów koron.	5%	—	—
Akcye bankowe		1089 1090	1090
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.		$596\frac{1}{4}$	$596\frac{1}{4}$
Akcye c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem.		$388\frac{1}{4}$ $\frac{3}{4}$	$388\frac{1}{2}$
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.		2825 2830	$2827\frac{1}{2}$
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburgskiej na 200 złr.		—	—
Akc. kol. Budziń.-Lincko-Gmundz. na 250 złr.		—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.		590	590
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		440	440
Galic. listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiedeński kurs wekslów.

	Dnia 6. września.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	$85\frac{1}{2}$	$85\frac{1}{2}$ 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$103\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	$103\frac{3}{8}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl.	$102\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{2}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	119	119 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	—	— 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt. sztrl.	10—5 $4\frac{1}{2}$	10—$4\frac{1}{2}$ 3 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$102\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$	$102\frac{5}{8}$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	$119\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$	$119\frac{1}{2}$ 2 m,
Paryż za 300 franków	$119\frac{7}{8}$ $\frac{5}{8}$	$119\frac{3}{4}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	260 261	$260\frac{1}{2}$ 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	465 466	$465\frac{1}{2}$ T. S.
Cesarskie dukaty	$7\frac{7}{8}$ $\frac{7}{8}$t.	$7\frac{7}{8}$ Agio.
Dukaty al marco	—	— Agio.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 9. września.

Oblig. długu państwa 5% $83\frac{13}{16}$; $4\frac{1}{2}$ $73\frac{1}{8}$; 4% —; 4% z r. 1850 —. 3% —; $2\frac{1}{2}$% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 129. Wiéd. miejsko bank —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1186. Akcye kolei półn. $2827\frac{1}{2}$. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 585. Lloyd $442\frac{1}{2}$. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. $597\frac{1}{2}$ złr.

Amsterdam l. 2 m. 86. Augsburg $103\frac{5}{8}$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $102\frac{3}{4}$ 2 m. Hamburg $76\frac{3}{8}$ 2 m. Liwurna — l. 2 m. Londyn 10 — 5. 2 m. Medyolan $102\frac{5}{8}$. Marsylia $119\frac{3}{4}$. Paryż 120. Bukareszt 260. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 8. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. $77\frac{1}{4}$. Renty Como. —. Pożyczka z r. 1854 $109\frac{9}{16}$. Pożyczka narodowa $85\frac{5}{16}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $387\frac{1}{2}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 8. września.

Hr. Dzieduszycki Wład., z Pieniaki. — PP. Zawadzki Marcin, z Orzechowa. — Brzozowski Jan, z Rożnowa. — Krzysztofowicz Kajetan, z Zalacze. — Mielnicki Franc., z Tarnopola. — Zagórski Michał, z Zabłotowa. — Laskowski Felic., z Jasła. — Poźniak Wilhelm, z Lubienia. — Starzewski Tadeusz, adwokat krajowy, z Krakowa. — Kabath Maurycy, adwokat krajowy, z Żółkwi. — Ubysz Oktaw, z Ostobusza. — Ustrzycki Waleryan, z Zamichowa. — Zaremba Leon, z Okrzyc.

Dnia 9. września.

JExc. hr. Mier. Feliks, z Kamionki. — Hr. Tarnowski Tadeusz, z Truskawca. — Br. Brückmann Ksaw., z Wołoszczy. — PP. Rulikowski Kajetan, z Świtarzawa. — Melbachowski Adam, z Olszanicy. — Gumowski Wiktor, z Bereźnik. — Serwatowski Wojciech, z Kucnowy. — Wojna Ignacy, z Płotycz. — Olszewski Tib., z Krakowa. — Frank Ferd., z Nahaczowa. — Madurowicz Walenty, c. k. radca minist., z Złoczowa. — Czerwiński Stan., z Bludnika. — Petrowicz Jakób, z Winnik. — Maciejowski Leopold, c. k. nadiżynier z Wiédnia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 8. września.

PP. Czerkawski Euzebeusz, c. k. radca szkolny, do Przemyśla. — Rudnicki Teodor, do Strzałek.

Dnia 9. września.

Hr. Golejewski Adam, do Hrehorowa. — PP. Sadowski Ign., do Milatyna. — Szymonowicz Ign., c. k. prezydent wyż. sąd. kraj., do Temeszwaru. — Petrowicz Jak., do Żółkwi. — Stojałowski Jul., do Buczacza. — Fritze, c. k. rotmistrz, do Dembicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 6. i 7. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	324.35	+ 12.0°	93.2	zachodni sł.	deszcz
2. god. popoł.	324.37	+ 14.8°	74.0	półn.-zach. „	pochmurno
10. god. wiecz.	324.27	+ 11.0°	90.7	północny „	pogoda
Wysokość deszczu 3." 30.					
6. god. zrana	324.59	+ 10.6°	94.1	połud.-zach. sł.	pochmurno
2. god. popoł.	324.92	+ 14.3°	72.3	pół.-wsch. „	„
10 god. wiecz.	324.96	+ 12.0°	82.6	„ „	„

KRONIKA.

Z Jerozolimy donoszą z początkiem lipca: „W przeciągu trzech tygodni obchodziliśmy tu dwie ważne uroczystości, jedną religijną a drugą odnoszącą się do wychowania młodzieży. Jak wiadomo buduje tu duchowieństwo austryackie pod kierunkiem młodego architekty Endlichera dom na 100 pielgrzymów. Przy okopywaniu ziemi zrobiono ciekawe odkrycia. Po odrzuceniu wysokiego na 7 sążni rumowiska i wykopaniu ziemi na 3 sążni pod powierzchnią ulicy Via Dolorosa, natrafiono na kilka z cisowego kamienia murowanych izb, których posadzka ozdobiona jest mozaiką kamienną. Nie równie ważniejszem odkryciem zaś jest wykuta w skale, na pięciu słupach oparta grota, która podług rozmaitych śladów służyła pierwszym chrześcianom za kościoł, ale zapewne na długi czas przedtem już istniała. Przepyszny przyczołek w kolumny korynckie, odłamki murowane z Verde antico i t. p. wynagradzają prawie codziennie trudy robotników, których 100 — po największej części Arabów — pracuje śpiewając bez ustanku. Zdaje się, że podziemia te połączone są z innemi u poblizkiej bramy Damasku, o których już Tacyt wspomina, a które dopiero teraz zbadane zostały. C. k. konzul, hrabia Pizzomano, pruski dr. Rosen, francuski konzul kawaler Baver, i obecny tu Ludwik Aug. Frank z Wiédnia robili ze wspomnionym architektą Endlicherem mozolną, 2 godzin trwającą wycieczkę po tych jaskiniach, i mają wkrótce wydać szczegółowe ich opisanie. Topografia Jerozolimy, jakkolwiek gorliwych miewała dotąd badaczy, nabędzie wkrótce, dzięki uprzejmości teraźniejszego Baszy Kiamila, nie równie większego znaczenia, i do nowych odkryć przybędzie niejedno sprostowanie dawniejszych kombinacyi archeologicznych i fantastycznych legend mnichów. Na dniu 17. z. m. zaczęto murować dom pielgrymów; pierwszy, kwiatami ozdobiony kamień założono w obecności konzulów Austryi i Francyi — hiszpański był podtenczas w Jaffie — jako reprezentantów dwóch głównych mocarstw katolickich, przyczem odprawiono uroczyste nabożeństwo. U kamieniołomu odbyły się potem rozmaite zabawy robotników: taniec, muzyka, strzelanie do tarczy, i suty bankiet. Cały gmach zbudowany będzie z marmuru, a front ma być ozdobiony narodowemi barwami Austryi. Spodziewają się, że przy staranności c. k. austryackiego konzula budowa ta ukończona zostanie w dwóch latach. — Na dniu 29. z. m. odbyło się poświęcenie zakładu naukowego fundacyi Elizy Herz, urodzonej Lamel z Wiédnia. Zakład ten oddany pod opiekę rządu Jego Mości Cesarza Austryi stanie się bardzo ważnym kiedyś. (Obacz Kronikę gazety naszej nr. 197.) Nie zawsze jesteśmy tak uroczyście usposobieni. Pewien Turek urządza teraz kasyno w Jerozolimie, — by utworzyć umysłowo-towarzyskie ognisko dla Europejczyków — nie jestże to postęp? — gdy tymczasem fantazya tutejszej ludności zajmuje się już zaprojektowaną koleją żelazną z Jaffy do Jerozolimy. Kolej zaś z Jaffy aż do Ramle wzdłuż wspaniałej równiny Saroa jest zupełnie niepotrzebna, jeśli nie będzie pociągnięta dalej przez bezdroźne góry, co znowu wymagałoby niesłychanych kosztów. Najstosowniej a zarazem najpraktyczniej byłoby wybudować kamienny gościniec, któryby nie tylko przybywających corocznie w przecięciu 10.000 pielgrzymów z wdzięcznością i mytem uznali, ale który stałby się nawet bardzo ważnym pod względem transportu żywności, towarów i t. p. — Przechodząc w końcu do nowin umysłowych musimy wspomnąć jeszcze o dwóch utworach sztuki, które w ostatnich dniach wystawione były w c. k. austryackim konzulacie, są to: przepyszny rynsztunek myśliwski, arcydzieło rusznikarstwa belgijskiego, którem książę Brabantu odwzajemnił Baszy Jerozolimy podarunek jego składający się z trzech przecudnych koni arabskich, i model świętej kaplicy grobowej z drzewa oliwnego, perłowej macicy i srebra, utwór jakiegoś chrześcianina arabskiego, imieniem Daniela, zrobiony na zamówienie arcyksięcia austryackiego Maksymiliana. Artysta, godzien w istocie tej nazwy, jest samouk, jak wszyscy Betlehemiści, wyrabiają najpiękniejsze rzeczy z drzewa oliwnego i perłowej macicy i zasługują też na to, by wrodzonej zdolności ich do architektury i rzeźbiarstwa przyszedł w pomoc dzielny jaki mistrz europejski."

— W Prusiech zaczynają już żałować zniesienia kary cielesnej; dowodem list dyrektora ekonomiczno-patryotycznego towarzystwa w Oels na Szląsku, pana Berswordt, do agronomicznego towarzystwa Prus, któremu użala się, że od czasu zniesienia chłosty cielesnej pomnożyła się znacznie liczba włóczęgów i zbrodniarzy w domach roboczych i karnych, i że uzuchwaleni swoją nietykalnością szydzą z wszelkich ustaw i wyroków, a karę następującą dopiero po latach uważa za rodzaj dobrodziejstwa, zapewniającego mu przytułek i utrzymanie.

— (Postrach na wróble.) Ksiądz pleban, Boldanus, doradza pojedynczy środek na odstraszenie wróbli i innego ptactwa od drzew owocowych i winogron: przywiązywać na drzewach i winogronach małe podwójne zwierciadła, a ptastwo, mianowicie wróble, uciekają natychmiast.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 37. Rozmaitości.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.